

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นการทำงานร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นสะท้อนกลับ (Reflection) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 วงรอบ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. ติดตามผลการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ผลการดำเนินงานในวงรอบที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning)

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า โดยดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1 การศึกษา วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จาก รายงานการพัฒนาคณาชีพการศึกษา

ประจำปีการศึกษา 2559 แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2559 และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า รายงานการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาประจำปีการศึกษา 2559 ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาด้าน ผู้เรียน พบว่านักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมาย ขาดความมีระเบียบวินัย ชอบเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ชอบช่วยงานบ้าน มีความเห็น แก่ตัว ไม่รู้จักอดออม แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวไม่เหมาะสม ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่มีความสนใจในการเรียน หยอกล้อกันในเวลาเรียน ทะเลาะวิวาทในโรงเรียน

1.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลซึ่งเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครองและนักเรียนโดยใช้แบบสัมภาษณ์ มีข้อค้นพบ ดังนี้

1.2.1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พบว่า นักเรียนบางส่วนยังไม่มี ความตระหนักถึงการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คุยกันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้ พระดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนบางคนเวลาร้องเพลงเคารพธงชาติคุยกันไปด้วย...”

(ธีระพงศ์ ดวงสุภา, สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนบางคนไม่เห็นความสำคัญของการสวดมนต์ไหว้ พระเวลาทำกิจกรรมหน้าเสาธงคุยกันเวลาสวดมนต์...”

(รัตน์เกล้า ไตรโยธี, สัมภาษณ์, 2560)

“...เพื่อนบางคนชอบแกล้ง หยอกล้อกันเวลาทำกิจกรรมหน้า เสาธงทำให้ผมไม่มีสมาธิในการทำกิจกรรม...”

(อนุชา เปาวนา, สัมภาษณ์, 2560)

1.2.2 ด้านซื่อสัตย์ สุจริต พบว่า นักเรียนเมื่อทำความผิดแล้วไม่ ยอมรับผิด เก็บสิ่งของ เงินได้ไม่มาแจ้งครู หยิบของคนอื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ลอก การบ้านเพื่อนมาส่งครู ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนบางคนชอบขโมย ช่มชู้เอาสิ่งของหรือเงินของเพื่อน ไปเป็นของตนเอง...”

(สุชาลี เชื้อนกองแก้ว, สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนบางส่วนชอบลอกการบ้านเพื่อนมาส่งครูเพื่อให้ ตนเองมีงานส่งจะได้ไม่โดนลงโทษ...”

(กิตติศักดิ์ ไตรโยธี, สัมภาษณ์, 2560)

“...เมื่อนักเรียนยืมอุปกรณ์กีฬาหรืออุปกรณ์การเกษตร หลังเลิกเล่นกีฬาอุปกรณ์กีฬา ถูกปล่อยทิ้งไว้ตามสนามกีฬา อุปกรณ์การเกษตรทิ้งไว้ตามแปลงผัก เมื่อถามว่าทำไมนักเรียนจึงไม่เอามาเก็บหรือนำส่งครู ซึ่งนักเรียนจะอ้างว่าเพื่อนยืมต่อ...”

(ชูชาติ คุณบุราณ, สัมภาษณ์, 2560)

“...เคยเห็นเพื่อนๆ น้องๆ บางคนเก็บเงินได้แล้วไม่นำไปแจ้งคุณครูแต่กลับนำมาใช้เป็นเงินของตนเอง...”

(นิตารัตน์ นาชะมื่น, สัมภาษณ์, 2560)

1.2.3 ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน เช่น แต่งกายผิดระเบียบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไว้ผมยาว ทิ้งขยะไม่ถูกที่ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนบางคนชอบแต่งกายไม่เรียบร้อย เอาเสื้อออกนอกกางเกง ถุงเท้า รองเท้าผิดระเบียบของโรงเรียน...”

(วัชรภรณ์ ดวงสุภา, สัมภาษณ์, 2560)

“...ช่วงพักเที่ยงนักเรียนชอบเอาขนมเข้าไปกินในห้องเรียนแล้วไม่เก็บเศษขยะ ทำให้เกิดความสกปรกและไม่เป็นระเบียบ...”

(รัตนเกล้า ไตรโยธี, สัมภาษณ์, 2560)

“...เวลามีกิจกรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์ เมื่อนักเรียนเสร็จจากกิจกรรมแล้วนักเรียนจะไม่เก็บอุปกรณ์ไว้ที่เดิมแต่กลับทิ้งไว้ตรงนั้นเลย...”

(กิตติศักดิ์ ไตรโยธี, สัมภาษณ์, 2560)

“...น้องๆ ช่วงประถมศึกษาส่วนใหญ่มิมีนิสัยทิ้งขยะไม่เป็นที่...”

(ธวัชชัย แก้วลา, สัมภาษณ์, 2560)

“...มีนักเรียนบางคนแอบหนีโรงเรียนเพื่อไปซื้อขนมเวลาพักเที่ยงอยู่บ่อยครั้ง...”

(อัญญา ด่วนไชย, สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนที่มีบ้านติดกับโรงเรียนมักจะแอบกลับบ้านก่อน
ซึ่งโรงเรียนยังไม่เลิก...”

(ธีระพงศ์ ดวงสุภา, สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนบางส่วนขณะเดินทางกลับบ้านชอบทิ้งขยะใน
ระหว่างทางกลับบ้านทำให้ถนนในหมู่บ้านเกิดความสกปรก...”

(ธงชัย ดันมีแก้ว, สัมภาษณ์, 2560)

1.2.4 ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า นักเรียนบางส่วนไม่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่
เรียน ไม่ตั้งใจเรียน หยอกล้อกันในเวลาเรียน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ดัง
ตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนบางส่วนไม่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่ตั้งใจเรียน
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน หยอกล้อกันในเวลาเรียน ทำงานไม่เสร็จตามที่ครูมอบหมาย...”

(อัญญา ดวันไชย, สัมภาษณ์, 2560)

“...หลังเลิกเรียนนักเรียนชอบออกไปเล่นเกมที่ร้านเกมส์อยู่
บ่อยครั้ง บางวันเล่นตึกจนผู้ปกครองมาตามที่บ้าน...”

(สุจิตตรา นาชะมื่น, สัมภาษณ์, 2560)

“...เพื่อนบางคนพอมีเวลาว่างก็ชอบหยอกล้อคุยกันเสียงดัง ไม่
รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์...”

(กิตติวัฒน์ ดาคำ, สัมภาษณ์, 2560)

1.2.5 อยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของเงิน ใช้
จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักออมเงินไว้ในยามจำเป็น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนบางส่วนได้เงินมาจากบ้าน นำมาซื้อขนมซื้อของกิน
จนหมดโดยไม่เหลือไว้ออมเลย...”

(นิตารัตน์ ปัญจมี, สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนบางคนพ่อแม่ให้เงินมาเป็นจำนวนมากก็นำไปเล่น
เกมส์จนหมด...”

(สุพัตรา เอื้อเพื่อสุข, สัมภาษณ์, 2560)

“...ในแต่ละวันให้เงินลูกไปโรงเรียนวันละ 30 บาท พอกลับถึง
บ้านยังต้องให้ลูกอีก เพื่อเอาเงินไปซื้อขนมหรือเล่นเกม...”

(จันเพ็ง ระเบิดเบ้ง, สัมภาษณ์, 2560)

1.2.6 มุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า เมื่อครูให้นักเรียนรับผิดชอบทำ
ความสะอาดตามเขตที่ตนเองรับผิดชอบกลับไม่ทำ มีแต่หยอกล้อ เล่นกัน โดยไม่ตั้งใจ
ทำงานทำให้งานไม่สำเร็จ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนบางคนชอบเลี่ยงในการทำความสะอาดเขตที่
รับผิดชอบ...”

(วัชรภรณ์ ดวงสุภา, สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนไม่กระตือรือร้น ในการทำงาน เมื่อมีการพัฒนา
โรงเรียน ก็เล่นหยอกกันเป็นส่วนใหญ่...”

(ธีระพงศ์ ดวงสุภา, สัมภาษณ์, 2560)

“...จะได้ยินผู้ปกครองบ่นอยู่บ่อยๆว่า นักเรียนไม่ชอบทำ
การบ้านผู้ปกครองต้องคอยกำกับอยู่เสมอ...”

(รัตน์เกล้า ไตรโยธี, สัมภาษณ์, 2560)

“...เวลาอยู่ในห้องเรียนเพื่อนบางคนคุยกันขณะที่ครูกำลังสอน
ทำให้เพื่อนๆ ในห้องไม่มีสมาธิในการเรียน เลยเรียนไม่รู้เรื่องในวิชานั้น...”

(อารยา ดิงมหาอินทร์, สัมภาษณ์, 2560)

1.2.7 ด้านรักความเป็นไทย พบว่า นักเรียนบางคนไม่มีความอ่อน
น้อมถ่อมตน ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่รู้จักทำความเคารพผู้ใหญ่หรือผู้ที่มาติดต่อราชการใน
โรงเรียน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...เมื่อนักเรียนเดินผ่านผู้ใหญ่ที่เข้ามาติดต่อราชการที่โรงเรียน
นักเรียนปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมไม่มีสัมมาคารวะ จนบางครั้งแทบจะเดินชนผู้ใหญ่ก็มี...”

(สลวย กลยณี, สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนหลายคนไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู - อาจารย์และ
ชอบพูดจาโต้เถียงพ่อแม่หรือผู้ปกครอง...”

(ชูชาติ คุณบุราณ, สัมภาษณ์, 2560)

1.2.8 ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนบางคนยังขาดความมี
น้ำใจที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้กับคนอื่น ไม่ว่าจะต่อเพื่อน ครู ผู้ปกครอง ดังตัวอย่างการ
สัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนบางคนเมื่อเห็นครูถือสิ่งของมาเต็มมือ จะทำเป็น
มองไม่เห็นหรือ รีบหลบเพราะกลัวถูกครูใช้...”

(อัญญา ดัวันไชย, สัมภาษณ์, 2560)

“...เวลาโรงเรียนมีกิจกรรมนักเรียนบางส่วนชอบเลี้ยงไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม...”

(อนุสรณ์ ภูมิประเสริฐ, สัมภาษณ์, 2560)

“...ในขณะที่ครูทำงานหรือถือของอยู่มีนักเรียนส่วนน้อยที่จะอาสาถือของหรือมาทำงานช่วยครู...”

(จิรวรรณ แก้วไพฑูรย์, สัมภาษณ์, 2560)

“...ในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ ลูกไม่ค่อยช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านเอาแต่ออกไปเล่นกับเพื่อน...”

(เพลินจิตร ะเกิดเป้ง, สัมภาษณ์, 2560)

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเพื่อประเมินปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ก่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการแสดงผลระดับพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ก่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	ผลการประเมินพฤติกรรม						แปลผล
	ผู้ร่วมวิจัย N=16		ผู้ปกครอง N=54		รวม N=70		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.10	0.13	4.20	0.15	4.18	0.15	มาก
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	3.28	0.33	3.04	0.28	3.09	0.31	ปานกลาง
3. มีวินัย	2.50	0.36	3.15	0.45	3.00	0.51	ปานกลาง
4. ใฝ่เรียนรู้	2.95	0.17	3.18	0.33	3.13	0.32	ปานกลาง
5. อยู่อย่างพอเพียง	3.20	0.31	3.17	0.20	3.18	0.23	ปานกลาง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	3.10	0.23	3.16	0.21	3.14	0.21	ปานกลาง
7. รักความเป็นไทย	4.19	0.26	4.14	0.25	4.15	0.25	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	3.89	0.20	3.92	0.28	3.91	0.26	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.40	0.06	3.49	0.09	3.41	0.10	ปานกลาง

จากตาราง 9 ผลการแสดงระดับพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ก่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.41$), ($S.D. = 0.10$) โดยมีพฤติกรรมด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($X = 4.18$), ($S.D. = 0.15$) รองลงมาคือด้านรักความเป็นไทย ($X = 4.15$), ($S.D. = 0.25$) ส่วนพฤติกรรมด้านมีวินัย มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($X = 3.00$), ($S.D. = 0.51$) รองลงมาคือพฤติกรรมด้านซื่อสัตย์ สุจริต ($X = 3.09$), ($S.D. = 0.31$) ซึ่งต้องพัฒนาในลำดับต่อไป

1.4 การประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการดำเนินการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการประชุมร่วมกันวางแผนพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ในวันที่ 27 ตุลาคม 2560 ณ ห้องประชุมโพธิ์เงิน โรงเรียนบ้านบะหว้า เพื่อชี้แจงเหตุผล ให้คณะครูได้ทราบถึงความมุ่งหมายของการดำเนินการและขอความร่วมมือกับคุณครูประจำชั้นเพื่อให้ความร่วมมือในการดำเนินการและได้ร่วมวิเคราะห์อภิปราย ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คณะครูในที่ประชุมร่วมกันเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย การศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่างที่โรงเรียนบ้านหนองบัวลิม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก และเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและได้แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และนำมาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย

1. กิจกรรมหน้าเสาธง
2. กิจกรรมออกมทrophy
3. กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว
4. กิจกรรมบัดดี้พี่ช่วยน้อง
5. กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย
6. กิจกรรมธนาคารความดี

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action)

2. แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ตามที่วางแผนไว้ โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 การศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่าง ดำเนินการโดย ประธานงาน กับ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวลิม เพื่อขอความอนุเคราะห์ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัวลิม ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดีโดยจัดให้ศึกษาดูงานในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ตั้งแต่เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป จากการศึกษาดูงาน พบว่า โรงเรียนบ้านหนองบัวลิม มีแผนงานการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน สามารถนำไปเป็นแบบอย่างและปรับใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และที่สำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

สรุปได้ว่า โรงเรียนบ้านหนองบัวลิม ซึ่งเป็นโรงเรียนตัวอย่างได้บริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ดีและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ร่วมกันดูแลและบำรุงรักษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และจากการศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่างทำให้คณะครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยของโรงเรียนบ้านบะหว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกันประชุมเพื่อหาแนวทางและหากระบวนการของการแก้ปัญหา การเพิ่มประสิทธิภาพและการวางแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า โดยการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 6 กิจกรรม

ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว กิจกรรมบัดดี้
ที่ช่วยน้อง กิจกรรมยิ้มไว้ทักทาย กิจกรรมธนาคารความดี

2.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนได้
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ดังนี้

2.3.1 กิจกรรมหน้าเสาธง เป็นกิจกรรมสร้างความตระหนัก
สร้างความจงรักภักดีต่อ 3 สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้
ความเข้าใจข้อคิดและที่สำคัญเป็นกิจกรรมสร้างฝึกระเบียบวินัยให้กับนักเรียน โดยครูที่
ได้รับมอบหมายในแต่ละวันขึ้นอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดเข้าใจซึ่ง
นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้น เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560
ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2560 ในช่วงเวลา 8.20 – 9.00 น. ของทุกวัน

2.3.2 กิจกรรมออมทรัพย์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียน
รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน ตระหนักถึงการออม ใช้เงินอย่างถูกวิธีและมีวินัยในการใช้
จ่ายเงิน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะการวางแผนจัดการด้านการเงิน โดยนักเรียนจะ
ทำการฝากกับเจ้าหน้าที่ธนาคารที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้น มีช่วงเวลาในการฝากเงินคือช่วงเวลา
07.00 – 08.20 น. และช่วงเวลา 12.00 – 12.30 น. เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1
พฤศจิกายน 2560 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2560

2.3.3 กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้าง
ให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีน้ำใจ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน มุ่งมั่นในการทำงาน
โดยแบ่งนักเรียนตั้งแต่วัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งออกเป็น 6
เขตพื้นที่ให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบทำความสะอาด และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจให้
คะแนน มีการสรุปผลคะแนนในแต่ละเดือน เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560
ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2560

2.3.4 กิจกรรมบัดดี้ที่ช่วยน้อง เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้
นักเรียนรู้จักเสียสละ รู้จักการให้โดยเฉพาะอย่างยิ่งรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยให้
นักเรียนรุ่นพี่ช่วยสอนให้น้องๆ ทำการบ้าน สอนอ่านหนังสือ นักเรียนผู้พี่สอน จะเกิดทักษะ
ในการเรียนรู้และทักษะทางด้านสังคมมากขึ้น นักเรียนผู้ถูกสอนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการใช้
ภาษาจากเพื่อนในวัยเดียวกัน เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ถึง วันที่ 30
ธันวาคม 2560

2.3.5 กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียน ส่งเสริมเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักทำความเคารพผู้ใหญ่ โดยให้นักเรียนไหว้ซึ่งกันและกัน รุ่นน้องไหว้รุ่นพี่ นักเรียนไหว้คุณครู กิจกรรมนี้จัดในช่วงเช้า แถวหน้าเสาธงตอนเช้าหลังจากที่ทำกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จสิ้น เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2560

2.3.6 กิจกรรมธนาคารความดี เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีจิตสำนึกฝึกให้นักเรียนทำความดีทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยให้นักเรียนทำความดีแล้วบันทึกลงในสมุดบันทึกความดี และต้องมีลายมือผู้ที่เชื่อถือได้เพื่อเป็นการรับรองว่าทำความดีจริง เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2560

จากการจัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สังเกตการณ์ ทำกิจกรรมและพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนา มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือ นักเรียนมีความสำนึกในความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ แสดงออกด้วยการตั้งใจทำพิธีหน้าเสาธง สวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา ตั้งใจร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี คุณลักษณะที่แสดงว่านักเรียนมีความซื่อสัตย์ ด้วยการนำของที่เก็บได้มาแจ้งครู ไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง คุณลักษณะที่แสดงว่านักเรียนมีวินัย ด้วยการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด นักเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย คุณลักษณะที่แสดงว่านักเรียนใฝ่เรียนรู้ นักเรียนตั้งใจเรียน ไม่หยอกล้อกันในขณะที่ครูกำลังสอน รู้จักค้นคว้าหาความรู้ให้กับตนเอง คุณลักษณะที่แสดงว่านักเรียนอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนรู้จักการออมเห็นความสำคัญในการใช้เงิน คุณลักษณะที่แสดงว่านักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ด้วยการตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจทำความสะอาดในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ คุณลักษณะที่แสดงว่านักเรียนรักความเป็นไทย ด้วยการเห็นความสำคัญต่อธรรมเนียมประเพณีไทย ยิ้มไหว้ทักทาย ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และคุณลักษณะที่นักเรียนแสดงถึงความมีจิตสาธารณะ ด้วยการอาสาช่วยงานพ่อแม่ ผู้ปกครอง คุณครู ช่วยดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอตารางการนิเทศติดตามผล และการจัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม ดังตาราง 10

ตาราง 10 การนิเทศ ติดตามผล การจัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 โดยผู้อำนวยการโรงเรียน

วันที่	กิจกรรม หน้าเสาธง	กิจกรรม ออม ทรัพย์	กิจกรรม เขตสะอาด ติดตาม	กิจกรรม บัดดี้พี่ ช่วยน้อง	กิจกรรม ยิ้มไหว้ ทักทาย	กิจกรรม ธนาคาร ความดี
1 พ.ย. 2560	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8 พ.ย. 2560	✓					
15 พ.ย. 2560	✓		✓			
22 พ.ย. 2560	✓					
29 พ.ย. 2560	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6 ธ.ค. 2560	✓					
13 ธ.ค. 2560	✓		✓			
20 ธ.ค. 2560	✓					
27 ธ.ค. 2560	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน บ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ในขั้นนี้เป็นการสังเกตการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ
ดำเนินกิจกรรมและคณะกรรมการนิเทศติดตามผล การนิเทศติดตามผลนั้น จะปฏิบัติไป
พร้อมกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน
บ้านบะหว้า

3. ผลการทำกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า

3.1 ผลการสังเกตและติดตามการเข้าร่วม การให้ความร่วมมือ
ในการทำกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และ
แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน โดยมีผลการดำเนินกิจกรรมดังนี้

3.1.1 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมหน้าเสาธง ซึ่งเป็นกรปลูกฝังพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้ ตระหนักถึงการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สอนให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ในตอนเช้า ฝึกความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา โดยครูและนักเรียนร่วมกันสวดมนต์ไหว้ ยืนสงบนิ่ง แผ่เมตตา และคุณครูที่ได้รับมอบหมายเวรประจำวันขึ้นอบรมคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียน โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่นักเรียนควรรู้และนำไปปฏิบัติเพื่อปลูกฝังให้เป็น คนดีในสังคม ซึ่งหลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความซึ่มซับ การมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากขึ้น โดยสังเกตได้จากนักเรียน ปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงด้วยความตั้งใจ การหยอกล้อพูดคุยกันในแถวก็น้อยลงมีการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ในระยะเริ่มแรกนักเรียนจะเข้าแถวไม่เป็นระเบียบ เรียบร้อย เห็นได้จากนักเรียนพูดคุยกันในแถว บางคนแต่งตัวไม่เรียบร้อย หลังจากที่ นักเรียนได้รับการอบรมอย่างจริงจังต่อเนื่องการพูดคุยกันในแถวก็ลดน้อยลง นักเรียนเข้า แถวตามชั้นเรียนตัวเองอย่างเป็นระเบียบ...”

(วัชรภรณ์ ดวงสุภา . สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่าการทำ กิจกรรมหน้าเสาธง...”

(กิตติศักดิ์ ไตรโยธี. สัมภาษณ์, 2560)

“...นักเรียนทุกคนตั้งใจฟังคุณครูมากขึ้น การเข้าแถวก็ เป็นระเบียบ การทำกิจกรรมในแต่ละวันนักเรียนตั้งใจทำกิจกรรมมากขึ้น ไม่เหมือนแต่ก่อน เวลาเข้าแถวผมมักจะได้ยินเสียงคนคุยกันในแถวเกือบทุกวัน...”

(วันชัย ดันมีแก้ว. สัมภาษณ์, 2560)

3.1.2 จากการสังเกตการทำกิจกรรมการออมทรัพย์ พบว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักบริหารจัดการการเงิน มีทักษะและเป้าหมายที่ ชัดเจนในการออม เห็นคุณค่าของการออม มีทักษะในการบริหารงบประมาณ รู้จักคุณค่า ของเงินและสิ่งของ มีวิถึคิดที่จะพิจารณาในการใช้เงิน รู้จักการออม รู้จักกระบวน การออมเงิน สามารถนำกระบวนการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่าง เหมาะสมกับวัย รู้จักการใช้เงินให้เป็นประโยชน์มากที่สุด อันจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตใน

อนาคตเป็นคนที่มีความรู้ โดยโรงเรียนได้จัดทำโครงการร่วมมือกับธนาคารออมสินสาขา อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี โดยให้นักเรียนออมเงินกับเจ้าหน้าที่ธนาคารที่ โรงเรียนแต่งตั้งขึ้น และสิ้นปีการศึกษาทางโรงเรียนจะให้ครูที่รับผิดชอบทำการถอนเงิน ออมนี้ส่งคืนให้กับนักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละปี ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนเห็นคุณค่าความสำคัญในการฝากเงิน ในแต่ละวันนักเรียนจะแบ่งเงินค่าขนมมาฝากในทุกๆ วัน...”

(จิรวรรณ แก้วไพฑูรย์. สัมภาษณ์, 2560)

“...ผมตั้งใจจะฝากเงินให้มากที่สุด เพราะถ้าจบปี การศึกษาผมก็จะมีเงินเก็บพอที่จะซื้อสิ่งของที่ต้องการโดยไม่ต้องไปรบกวนพ่อแม่ครับ...”

(วุฒินันท์ ดวงสุภา. สัมภาษณ์, 2560)

“...ดิฉันรู้สึกว่าการออมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีทำให้ลูกมีนิสัย รักการออม ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด...”

(หนูหวาด เมืองโพ. สัมภาษณ์, 2560)

3.1.3 จากกรสังเกตุ การทำกิจกรรมเขตสะอาดติดดาว

พบว่า เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าอยู่ด้วยการร่วมมือร่วมใจกันเก็บขยะ ซึ่งเป็นการแสดง ความมีจิตสาธารณะทำเพื่อส่วนรวมตั้งแต่เยาว์วัย และพัฒนาเป็นเยาวชนที่มีคุณธรรม เป็นคนดีของสังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคต โดยแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบออกเป็น เขต ซึ่งนักเรียนแต่ละเขตต้องรับผิดชอบเก็บขยะ ทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ เพื่อ ฝึกฝนการทำงานและสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในเรื่องของความมุ่งมั่น ในการทำงาน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนช่วยกันดูแลเขตพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบอย่าง เต็มที่ แบ่งหน้าที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสมัครสมานสามัคคี ทำให้บริเวณใน โรงเรียนมีความสะอาดน่าอยู่ น่าเรียน...”

(ชชาติ คุณบุราณ. สัมภาษณ์, 2560)

“...ผมพาลูกมาโรงเรียนในตอนเช้าเห็นนักเรียนช่วยกัน ทำความสะอาดกันอย่างแข็งขัน...”

(วิชัย ดาคำ. สัมภาษณ์, 2560)

“...หนูดีใจมากที่ได้ร่วมทำกิจกรรมนี้ หนูมีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันครับ แต่เพื่อนบางคนยังขาดความรับผิดชอบไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน...”

(พัชรภา ทิสะอาด. สัมภาษณ์, 2560)

3.1.4 จากการสังเกตการทำกิจกรรมบัดดี้ที่ช่วยน้องของนักเรียน พบว่าเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนที่เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้หรือสอนให้กับเพื่อนหรือถ่ายทอดให้กับรุ่นน้อง กิจกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนผู้ช่วยสอน จะเกิดทักษะในการเรียนรู้และทักษะทางด้านสังคมมากขึ้น นักเรียนผู้ถูกสอนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการใช้ภาษาจากเพื่อนในวัยเดียวกันหรือวัยใกล้เคียงกัน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านเขียนหนังสือได้ดีขึ้น คล่องขึ้นกว่าเดิมจากที่เคยอ่านติดๆ ขัดๆ บางคำอ่านไม่ออก...”

(นิดารัตน์ ปัญจมี. สัมภาษณ์, 2560)

“...ผมภูมิใจที่ได้ช่วยน้องๆ ในการทำการบ้าน ได้ทำความดีและยังได้ทบทวนความรู้ที่ตัวเองเรียนผ่านมาด้วยครับ...”

(วัชรพล ระเบิดเป้ง. สัมภาษณ์, 2560)

“...เด็กมีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตั้งใจทำการบ้านที่ครูสั่ง เพราะเด็กมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาการเรียน...”

(จรรยาพันธุ์ นาขะมีน. สัมภาษณ์, 2560)

3.1.5 จากการสังเกตการทำกิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย พบว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนไหว้ทักทายกัน การทำความเคารพผู้ใหญ่หรือผู้ที่สูงวัยกว่าเพื่อให้เกียรติบุคคลที่สูงวัยกว่าตน ผลจากการดำเนินกิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย ทำให้นักเรียนเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนทำความเคารพคุณครูทุกคนในตอนเช้าและเดินผ่าน นักเรียนก็จะกล่าวคำว่า “สวัสดี” พร้อมกับพนมมือไหว้...”

(สลวย กลยณี. สัมภาษณ์, 2560)

“...เวลามีแขกมาจากที่อื่น การทำความเคารพของนักเรียนยังมีอาการเขินอายอยู่บ้าง...”

(วัชรภาภรณ์ ดวงสุภา. สัมภาษณ์, 2560)

“...เป็นกิจกรรมที่ดีมากครับ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ใน
โรงเรียนรู้จักทำความเคารพ เวลาครูเดินผ่าน...”

(ธราดล ระเบิดเบ้ง, สัมภาษณ์, 2560)

3.1.6 จากการสังเกตการทำกิจกรรมธนาคารความดี พบว่า เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึก และส่งเสริมให้นักเรียนทำความดีทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยให้นักเรียนลงมือทำความดีแล้วนำความดีนั้นไปบันทึกลงสมุดบันทึกความดีและต้องมีลายมือผู้รับรอง นักเรียนจึงพยายามที่จะหาโอกาสทำความดีในทุกครั้งที่มีโอกาส เช่น ช่วยครูถือของ ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองทำงานบ้าน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ทุกครั้งที่นักเรียนเห็นคุณครูถือกระเป๋าหรือสิ่งของ นักเรียนจะรีบวิ่งอาสาช่วยครูถือสิ่งของอยู่ตลอด ผมว่าเป็นกิจกรรมที่ดี เพราะแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่น...”

(สุชาติ เขื่อนทองแก้ว, สัมภาษณ์, 2560)

“...เมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของหรือเงินได้จะนำมาแจ้งครูทุกครั้ง แสดงให้เห็นถึงนักเรียนมีจิตใจที่ดีไม่เก็บไว้เป็นของตนเอง มีความซื่อสัตย์ เป็นกิจกรรมที่ดี...”

(ธีระพงศ์ ดวงสุภา, สัมภาษณ์, 2560)

“...ดีใจมากครับที่ได้ช่วยคุณครูถือของ และครูยังชมว่าผมเป็นเด็กดี...”

(อัศศราวุธ ชัยศักดิ์, สัมภาษณ์, 2560)

“...หนูจะทำความดีให้มากๆ เพื่อจะได้นำความดีไปบันทึกลงสมุดความดีให้มากที่สุด...”

(ไผ่ ต้นมีแก้ว, สัมภาษณ์, 2560)

“...หลังกลับจากโรงเรียนบ่อยครั้งลูกจะอาสาทำงานบ้านช่วยทุกๆวันก่อนที่จะออกไปหาเพื่อน ผิดกับเมื่อก่อนหลังจากกลับมาบ้านลูกของฉันทชอบออกไปหาเพื่อนตลอด...”

(วิภารัตน์ นาชะมื่น, สัมภาษณ์, 2560)

การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและประพฤติตนดีขึ้นตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 เมื่อทำการสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 6 กิจกรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้ประเมินสภาพพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในระดับที่ดีขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.2 ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 70 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า หลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	ผลการประเมินพฤติกรรม						แปลผล
	ผู้ร่วมวิจัย N=16		ผู้ปกครอง N=54		รวม N=70		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.65	0.21	4.59	0.23	4.60	0.22	มากที่สุด
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	3.92	0.39	3.64	0.34	3.70	0.37	มาก
3. มีวินัย	3.53	0.22	3.58	0.38	3.57	0.35	มาก
4. ใฝ่เรียนรู้	3.83	0.25	4.02	0.32	3.97	0.31	มาก
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.40	0.25	4.25	0.29	4.29	0.28	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.22	0.22	4.12	0.35	4.14	0.33	มาก
7. รักความเป็นไทย	4.63	0.24	4.59	0.26	4.60	0.25	มากที่สุด
8. มีจิตสาธารณะ	4.55	0.19	4.50	0.40	4.51	0.37	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.22	0.08	4.16	0.12	4.17	0.12	มาก

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า หลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$), (S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ในส่วนของพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในด้านมีวินัย มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.57$), (S.D. = 0.35) รองลงมาคือพฤติกรรมด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.70$), (S.D. = 0.37)

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

4.1 สรุปความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง นักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ภายหลังจากจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้ง 6 กิจกรรม ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นตรงกันว่า พฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนเป็นไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือนักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมหน้าเสาธง นักเรียนมีกิจกรรมร่ายทบเรียบร้อยมากขึ้น รู้จักการออม แต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบ นักเรียนตั้งใจใฝ่เรียนรู้มากขึ้น

4.2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 70 คน นำเสนอผล ดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านบะหว้า ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์

รายการประเมิน	ก่อนการพัฒนา N=70		หลังการพัฒนา N=70		ค่าความ ก้าวหน้า	ค่าร้อยละ ความก้าวหน้า
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	4.18	0.15	4.60	0.22	0.42	51.31
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	3.09	0.31	3.70	0.37	0.61	31.94
3. มีวินัย	3.00	0.51	3.57	0.35	0.57	28.50
4. ใฝ่เรียนรู้	3.13	0.32	3.97	0.31	0.84	44.92
5. อยู่อย่างพอเพียง	3.18	0.23	4.29	0.28	1.11	60.99
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	3.14	0.21	4.14	0.33	1.00	53.76
7. รักความเป็นไทย	4.15	0.25	4.60	0.25	0.45	52.94
8. มีจิตสาธารณะ	3.91	0.26	4.51	0.37	0.60	55.05
รวมค่าเฉลี่ย	3.41	0.10	4.17	0.12	0.76	47.80

จากตาราง 12 จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในภาพรวม ก่อนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$), (S.D. = 0.10) ส่วนหลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$), (S.D. = 0.12) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 47.80

4.3 สรุปและรายงานผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้ง 6 กิจกรรม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ร่วมทำกิจกรรมของนักเรียน ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีข้อสรุปตรงกันว่า ผลของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) รักความเป็นไทย 3) มีจิตสาธารณะ เพราะมีระดับพฤติกรรมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอีก 5 ด้าน ได้แก่ 1) ซื่อสัตย์ สุจริต 2) มีวินัย 3) ใฝ่เรียนรู้ 4) อยู่อย่างพอเพียง 5) มุ่งมั่นในการทำงาน มีระดับพฤติกรรมเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความเห็นตรงกันว่าควรที่จะทำการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน 5 ด้านนี้ ให้มีระดับพฤติกรรมที่สูงขึ้น

ผลการดำเนินงานในวงรอบที่ 2

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning)

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้าแล้ว กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$), (S.D. = 0.10) โดยมีพฤติกรรมด้านมีวินัย มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.57$), (S.D. = 0.35) รองลงมาคือพฤติกรรมด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.70$), (S.D. = 0.37) ส่วนพฤติกรรมด้านอื่นก็ยังไม่น่าพอใจเท่าที่ควร ที่ประชุมได้ร่วมอภิปรายถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และได้มีมติร่วมกันว่าจะใช้แนวทางการขยายกรอบเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มอีก เนื่องจากระยะเวลาในการทำกิจกรรมในวงรอบที่ 1 อาจน้อยเกินไป โดยจะดำเนินการตามกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมอ้อมทรัพย์ 3) กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว 4) กิจกรรมบัดดี้พี่ช่วยน้อง 5) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 6) กิจกรรมธนาคารความดี

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action)

2. แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมออมทรัพย์ 3) กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว 4) กิจกรรมบัดดี้พี่ช่วยน้อง 5) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 6) กิจกรรมธนาคารความดี โดยขยายกรอบเวลาตั้งแต่วันที่ ในทุกกิจกรรมดังนี้

2.1 กิจกรรมหน้าเสาธง เป็นกิจกรรมสร้างความตระหนักสร้างความจริงรักภักดีต่อ 3 สถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ ความเข้าใจข้อคิดและที่สำคัญเป็นกิจกรรมสร้างฝึกระเบียบวินัยให้กับนักเรียน โดยครูที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวันขึ้นอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดเข้าใจซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติจากกรอบที่ 1 เพิ่มเติมคือ

2.1.1 ครูเวรประจำวันเล่านิทานที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม หลังจากทำกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จ

2.1.2 ในนักเรียนแต่ละชั้นออกมาเล่า เกี่ยวกับความดีที่ภาคภูมิใจในแต่ละวัน โดยสลับเปลี่ยนกันไปทุกระดับชั้น

2.2 กิจกรรมออมทรัพย์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน ตระหนักถึงการออม ใช้เงินอย่างถูกวิธีและมีวินัยในการใช้จ่ายเงิน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะการวางแผนจัดการด้านการเงิน โดยนักเรียนจะทำการฝากกับเจ้าหน้าที่ธนาคารที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้น มีช่วงเวลาในการฝากเงินคือช่วงเวลา 07.00 – 08.20 น. และช่วงเวลา 12.00 – 12.30 น. เมื่อสิ้นปีการศึกษาจะมีรางวัลมอบให้สำหรับคนที่มียอดฝากสูงสุด ซึ่งทำให้นักเรียนสนใจหันมาออมเงินมากขึ้น

2.3 กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีน้ำใจ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน มุ่งมั่นในการทำงาน โดยแบ่งนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งออกเป็น 6 เขตพื้นที่ให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบทำความสะอาด พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจให้คะแนน มีการสรุปผลคะแนนในแต่ละเดือน และเพิ่มกิจกรรม Big cleaning day โดยครูและ

นักเรียนร่วมกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนกิจกรรมนี้จัดขึ้นในทุกวันศุกร์ เวลา 15.00 – 16.00 น.ของแต่ละสัปดาห์ซึ่งในแต่ละเดือนนี้จะมีการมอบรางวัลให้กับเขตที่มีคะแนนความสะอาดมากที่สุด ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นความสามัคคี ในการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.4 กิจกรรมบัดดี้ที่ช่วยน้อง เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักเสียสละ รู้จักการให้โดยเฉพาะอย่างยิ่งรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยให้นักเรียน รุ่นพี่ช่วยสอนให้น้องๆ ทำการบ้าน สอนอ่านหนังสือ นักเรียนผู้พี่สอน จะเกิดทักษะในการเรียนรู้และทักษะทางด้านสังคมมากขึ้น นักเรียนผู้ถูกสอนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการใช้ภาษาจากเพื่อนในวัยเดียวกัน

2.5 กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังให้นักเรียนอนุรักษ์เอกลักษณ์ความเป็นไทย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักทำความเคารพผู้ใหญ่ โดยให้นักเรียนไหว้ซึ่งกันและกัน รุ่นน้องไหว้รุ่นพี่ นักเรียนไหว้คุณครู กิจกรรมนี้จัดในช่วงเช้าแถวหน้าเสาธงตอนเช้าหลังจากที่ทำกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จสิ้น

2.6 กิจกรรมธนาคารความดี เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีจิตสำนึกฝึกให้นักเรียนทำความดีทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยให้นักเรียนทำความดีแล้วบันทึกลงในสมุดบันทึกความดี และต้องมีลายมือผู้ที่เชื่อถือได้เพื่อเป็นการรับรองว่าทำความดีจริง หลังจากสิ้นปีการศึกษาจะมีการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ทำความดีมากที่สุด

จากการขยายกรอบระยะเวลาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มี 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมอ้อมทักทาย 3) กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว 4) กิจกรรมบัดดี้ที่ช่วยน้อง 5) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 6) กิจกรรมธนาคารความดี ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ให้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นได้

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ในขั้นนี้เป็นการสังเกตและติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยมีการขยายกรอบระยะเวลาเป็นวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561

3.1 ผลการสังเกตและติดตามการเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยมีผลการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

3.1.1 จากการสังเกตการณ์การทำกิจกรรมหน้าเสาธง ซึ่งเริ่มดำเนินการในวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 หลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ และยังทำให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมๆกัน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนตั้งใจและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม โดยไม่ต้องบังคับเหมือนเมื่อก่อน...”

(ธีระพงศ์ ดวงสุภา. สัมภาษณ์, 2561)

“...ตั้งแต่เริ่มทำกิจกรรมนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก สังเกตจากการตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมในทุกๆเช้า...”

(สุชาติ เชื้อนกองแก้ว. สัมภาษณ์, 2561)

“...เพื่อนๆ และน้องๆ ตั้งใจเข้าแถวเป็นอย่างมาก เวลาทำกิจกรรมก็ไม่หยอกล้อ คุยกันเสียงดังแล้ว...”

(กิตติวัฒน์ ดาคำ. สัมภาษณ์, 2561)

3.1.2 จากการสังเกตการณ์การทำกิจกรรมออมทรัพย์ ซึ่งเริ่มดำเนินการในวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 หลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนรู้จักใช้เงิน เห็นคุณค่าของการออม ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมนี้ขึ้นมา นักเรียนมีนิสัยการออมมากขึ้น โดยดูจากยอดเงินออมของนักเรียน...”

(นิตารัตน์ ปัญจมี. สัมภาษณ์, 2561)

“...เป็นกิจกรรมที่ดี ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยในการออม เห็นคุณค่าของเงิน ไม่ใช่เงินฟุ่มเฟือย...”

(จิรวรรณ แก้วไพฑูรย์. สัมภาษณ์, 2561)

“...ผมตั้งใจจะแบ่งเงินค่าขนม เพื่อนำมาออม เวลาเกิดเหตุจำเป็นจะได้ไม่ลำบาก...”

(ศราวุธ สินโพธิ์. สัมภาษณ์, 2561)

3.1.3 จากการสังเกตการณ์การทำกิจกรรมเขตสะอาดติดดาว ซึ่งเริ่มดำเนินการในวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 หลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีตั้งใจในการทำความสะอาด ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว จึงทำให้บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดน่าอยู่มากขึ้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ในทุกๆ เช้า จะเห็นลูกๆ นักเรียนช่วยกันทำความสะอาด อย่างขยันขันแข็ง...”

(วัชรภรณ์ ดวงสุภา. สัมภาษณ์, 2561)

“...โรงเรียนสะอาดน่าอยู่ น่าเรียน ค่ะ...”

(เพียงใจ ประทุม. สัมภาษณ์, 2561)

“...บริเวณโรงเรียนสะอาดดี ไม่ค่อยเห็นขยะเหมือนเมื่อก่อน...”

(สรวิชญ์ ศรีลาราช. สัมภาษณ์, 2561)

3.1.4 จากการสังเกตการณ์การทำกิจกรรมบัดสีที่ช่วยน้อง ซึ่งเริ่มดำเนินการในวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 หลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนรู้จักช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน โดยนักเรียนผู้ที่สอน จะเกิดทักษะในการเรียนรู้และทักษะทางด้านสังคมมากขึ้น นักเรียนผู้ถูกสอนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการใช้ภาษาจากเพื่อนในวัยเดียวกัน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนมีความสุขในการเรียนการสอน เนื่องจากภาษาที่ใช้สอนเป็นภาษาจากเพื่อนในวัยเดียวกัน...”

(สิทธิชัย ไตรโยธี. สัมภาษณ์, 2561)

“...เป็นการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนอีกแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มที่...”

(สุชาลี เชื้อนกongแก้ว. สัมภาษณ์, 2561)

“...ดิฉันดีใจมาก ที่ได้ช่วยสอน ทำการบ้านทำให้น้องๆ มีความรู้ ความเข้าใจในการเรียน...”

(ศศิธร แก้วสุข. สัมภาษณ์, 2561)

3.1.5 จากการสังเกตการณ์การทำกิจกรรมยิ้มไหว้ ทักทาย ซึ่งเริ่มดำเนินการในวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 หลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พบว่า ทำให้นักเรียนเป็นผู้สุภาพเรียบร้อยด้วยการแสดงออกทางกายและ วาจา ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนทำความเคารพคุณครูทุกคนในตอนเช้าและเดิน ผ่าน นักเรียนก็จะกล่าวคำว่า “สวัสดี” พร้อมกับพนมมือไหว้...”

(สลวย กลยณี. สัมภาษณ์, 2561)

“...ตั้งแต่เริ่มทำกิจกรรมนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก สังเกตจากการทำความเคารพ นักเรียนไหว้ทุกครั้งที่ได้เดินผ่านคุณครู...”

(สุชาลี เชื้อนกongแก้ว. สัมภาษณ์, 2561)

“...หลังจากทำกิจกรรมหน้าเสาธงในตอนเช้า ผมในฐานะ ประธานนักเรียนก็จะกล่าวคำว่าสวัสดี เพื่อให้นักเรียนไหว้พร้อมๆ กัน...”

(อนุสรณ์ ภูมิประเสริฐ. สัมภาษณ์, 2561)

3.1.6 จากการสังเกตการณ์การทำกิจกรรมธนาคารความดี ซึ่งเริ่มดำเนินการในวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 หลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนพยายามที่จะทำความดีเพื่อให้ตัวเองได้บันทึก ความดีลงสมุด และเมื่อถึงสิ้นปีการศึกษาจะมีการมอบของรางวัลให้กับคนที่ทำความดี ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ทุกวันนี้จะมีนักเรียนนำสิ่งของที่เก็บได้มาแจ้งครู เพื่อประกาศหาเจ้าของ มีทั้งสมุด ปากกา ยางลบ ดินสอ เงิน...”

(รัตน์เกล้า ไตรโยธี. สัมภาษณ์, 2561)

“...ทุกครั้งที่นักเรียนเห็นครูถือของหนักๆ นักเรียนจะรีบอาสา ช่วย โดยครูไม่ต้องบอก...”

(อัญญา ดีวันไชย. สัมภาษณ์, 2561)

“...เป็นกิจกรรมที่ดี เพราะเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนหมั่นทำความดี เพื่อที่จะเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป...”

(สกล ดิงมหาอินทร์. สัมภาษณ์, 2561)

“...กลับไปบ้าน หนูช่วยพ่อแม่ล้างจานทุกวัน เพราะหนูอยากทำความดี...”

(อารยา ดิงมหาอินทร์. สัมภาษณ์, 2561)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมออมทรัพย์ 3) กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว 4) กิจกรรมบัดดี้พี่ช่วยน้อง 5) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 6) กิจกรรมธนาคารความดี ดังผลจากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ ผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครอง และกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา มีความคิดเห็นตรงกันว่า กิจกรรมที่กล่าวมานั้นเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ให้ดีขึ้นจนเป็นผลที่น่าพอใจ สามารถเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น

3.2 ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ในวงรอบที่ 2 นำเสนอผลดังตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านปะหวัว หลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในวงรอบที่ 2

รายการประเมิน	ผลการประเมินพฤติกรรม						แปลผล
	ผู้ร่วมวิจัย N=16		ผู้ปกครอง N=54		รวม N=70		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.84	0.15	4.86	0.15	4.84	0.15	มากที่สุด
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	3.93	0.33	3.96	0.35	3.93	0.33	มาก
3. มีวินัย	3.89	0.36	3.93	0.35	3.89	0.36	มาก
4. ใฝ่เรียนรู้	4.23	0.30	4.26	0.31	4.23	0.30	มาก
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.73	0.27	4.74	0.27	4.73	0.27	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินพฤติกรรม						แปลผล
	ผู้ร่วมวิจัย N=16		ผู้ปกครอง N=54		รวม N=70		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.80	0.19	4.82	0.18	4.80	0.19	มากที่สุด
7. รักความเป็นไทย	4.81	0.20	4.78	0.21	4.81	0.20	มากที่สุด
8. มีจิตสาธารณะ	4.74	0.28	4.72	0.30	4.74	0.28	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.50	0.12	4.51	0.12	4.50	0.12	มากที่สุด

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า หลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวงรอบที่ 2 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$), ($S.D. = 0.12$) เมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย และด้านมีจิตสาธารณะ พฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านมีวินัย ด้านใฝ่เรียนรู้ ในส่วนของพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในด้านด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.84$), ($S.D. = 0.15$) รองลงมาคือพฤติกรรมด้านรักความเป็นไทย ($\bar{X} = 4.81$), ($S.D. = 0.20$)

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นการสะท้อนกลับการเข้าร่วมและการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. สรุปความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

การจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมออมทรัพย์ 3) กิจกรรมเขตสะอาดติดดาว 4) กิจกรรมบัดดี้พี่ช่วยน้อง 5) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย 6) กิจกรรมธนาคารความดี เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ให้ดีขึ้นจนเป็นผลที่น่าพอใจ สามารถเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านบะหว้า หลังการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวงรอบที่ 1 และ 2 โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน นำเสนอผล ดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

โรงเรียนบ้านบะหว้า หลังการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวงรอบที่ 1 และ 2

รายการประเมิน	การพัฒนา วงรอบที่ 1 N=70		การพัฒนา วงรอบที่ 2 N=70		ค่าความ ก้าวหน้า	ค่าร้อยละ ความก้าวหน้า
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.60	0.22	4.84	0.15	0.24	60.00
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	3.70	0.37	3.93	0.33	0.23	17.69
3. มีวินัย	3.57	0.35	3.89	0.36	0.32	22.38
4. ใฝ่เรียนรู้	3.97	0.31	4.23	0.30	0.26	25.24
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.29	0.28	4.73	0.27	0.44	61.97
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.14	0.33	4.80	0.19	0.66	76.74
7. รักความเป็นไทย	4.60	0.25	4.81	0.20	0.21	52.50
8. มีจิตสาธารณะ	4.51	0.37	4.74	0.28	0.23	46.94
รวมค่าเฉลี่ย	4.17	0.12	4.50	0.12	0.33	39.76

จากตาราง 14 จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า หลังการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวงรอบที่ 1 และ 2 ภาพรวม ผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวงรอบที่ 1 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$), (S.D. = 0.12) ส่วนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในวงรอบที่ 2 มีพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$), (S.D.=0.12) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 39.76

ดังนั้น ผลการสะท้อนกลับในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบะหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในวงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม 2560 และ ในวงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 8 มกราคม 2561 ถึง วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561 สรุปได้ว่า สามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านบะหว้า จำนวน 290 คน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ประกอบด้วย 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ จากการสรุปความคิดเห็นและใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และสามารถเสริมสร้าง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น สามารถนำความรู้และแนวปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปได้